

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Иван Марков

ВТУ "Св.св. Кирил и Методий", Катедра "Туризм", член на научно жури
със Заповед РД 38-574/ 03.12. 2020 г. на Ректора на СУ "Св. Климент Охридски"

за придобиване на ОНС „доктор”, Професионално направление 4.4. Науки за земята,
докторска програма „ География на рекреацията и туризма“

за дисертационен труд на тема **„РАЗРАБОТВАНЕ НА МОДЕЛ ЗА ИНТЕГРИРАН
КУЛТУРНО-ТУРИСТИЧЕСКИ ПРОДУКТ НА БАЗА РИМСКО
АРХЕОЛОГИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО В СЕВЕРОЗАПАДНА БЪЛГАРИЯ“**

на Стела Петрова Стефанова -

редовен докторант, към катедра „География на туризма“ при ГГФ
научен ръководител доц. д-р Вера Николова

Данни за докторанта

През периода 2006 - 2010 г. докторант Светла Петрова завършва Образователна квалификационна степен бакалавър по специалност „Археология“ в СУ „Св. Климент Охридски“. През 2010 – 2012 г. магистър Археология също в СУ „Св. Климент Охридски“.; От 2013 до 2016 г. придобива магистърска степен по Културен туризъм към катедра „География на туризма в СУ „Св. Климент Охридски" и от септември 2014 до март 2015 г. обучение по Програма Erasmus + в Università degli Studi di Padova – Италия. През периода март-септември 2016 г. работи като организатор на туристически пътувания към „ Актиано Турс“, София.

Данни за докторантурата

Със заповед на Ректора на СУ "Св. Климент Охридски" РД 20/315 от 10.02. 2017 г. Стела Петрова Стефанова е зачислена на редовна докторантура по ПН 4.4. Науки за земята докторска програма „ География на рекреацията и туризма“ към катедра „География на туризма“, считано от 15.02.2017 г. до 15.02.2020 г. За научен ръководител е определена доц. д-р Вера Николова.

Със заповед на Ректора на СУ "Св. Климент Охридски" РД 40/442 от 11.02.2020 г. редовен докторант Светла Петрова е отчислена с право на защита поради изтекъл срок, считано от 15.02.2020 г. От приложените документи се вижда че докторант Светла Петрова успешно е изпълнила индивидуалният учебен план. На разширено заседание на катедра „География на туризма“ проектът за дисертационен труд на тема **„Разработване на модел за интегриран културно - туристически продукт на база римско археологическо наследство в Северозападна България“** е предложен за публична защита.

Характеристика на дисертационния труд

Дисертационният труд с общ обем 265 стр. е структуриран в увод, шест глави, заключение, литература и приложения. Представени са и 89 фигури и 25 таблици. Литературата включва 282 заглавия (230 на кирилица и 52 на латиница).

Културният туризъм е един от най-динамично развиващите се видове туризъм. Успешното му развитие до голяма степен се определя от разнообразяване на туристическите продукти, свързани с културното наследство.

Актуалността на разработваната тема се определя от разглеждането на римските археологически ценности като неделима част от световното културно наследство.

Актуалността се определя и от факта, че основният подход, който ще се използва в стратегическото планиране през новия програмен период (2021-2027г.) ще бъде интегрираният. Това дава възможност разработването и предлагане на туристическият продукт да бъде част от регионалните и местни политики. Обектът и предметът на изследването са ясно дефинирани.

Обект на изследване в дисертационната разработка е римското археологическо наследство, намиращо се на територията на Северозападна България. Предмет на изследването са възможностите и нагласите за използване на римското археологическо наследство като атрактивен туристически ресурс и процесът на разработването му в интегриран културно туристически продукт.

Основната цел на изследването е да се разработи концептуален модел за интегриран културно-туристически продукт на база римско недвижимо и движимо археологическо наследство в Северозападна България с оглед диверсификация на туристическото предлагане. За постигане на целта се реализират седем изследователски задачи. В голяма степен целта е изпълнена.

Методиката на изследване е основана на задълбочено проучване на обширен спектър теоретико-методологични въпроси. Изследването се основава на различни методи за набиране на първична и вторична информация. За набиране на първична информация докторантът използва емпирични методи (наблюдение – теренни проучвания, инвентаризация, анкета чрез писмен въпросник и интервю. Поради спецификата на изследователския обект докторантът отделя особено внимание на теренните проучвания. Резултатите от изследването са представени във вид на таблици и фигури в основния текст. В ГИС среда са създадени картографски изображения.

Въз основа на обобщения опит в разработване на отделни продукти - теоретични и практически и резултатите от изследвания на докторанта, е предложен „Алгоритъм на разработване на модел за интегриран културно-туристически продукт (МИКТП) на база римско археологическо наследство (РАН)“.

Представен е автореферат от 40 страници и четири фигури. Авторефератът отразява коректно и точно съдържанието на дисертационния труд. Включва и библиография,

съдържа справка за приносите и списък на три публикации (две от тях в авторитетни издания), които отразяват целенасочено части от дисертационния труд и му осигуряват публичност.

Приноси

Докторантът обобщава научните приноси в четири направления: теоретични, теоретико-методически, научно-познавателни и практико-приложни. Според нас направленията могат да се ограничат до три, тъй като „научно–познавателното“ се „размива“ някъде между останалите три.

Анализът на литературни източници и резултатите от изследването дават възможност на автора да предложи „Алгоритъм на разработване на модел за интегриран културно-туристически продукт (МИКТП) на база римско археологическо наследство (РАН)“. Процесът на разработване преминава през последователни, логически обвързани стъпки – (работни етапи които са показани и във фиг. 2). Всяка стъпка е с определени функции, които гарантират цялостност и завършеност на модела. *Тези стъпки се явяват и методически подход за изследване и анализ и могат да се приемат като принос на докторанта. По своята същност предложеният алгоритъм има приносен характер.*

Разработена и предложена е комплексна методика за оценка на римското археологическо наследство като ресурс и готовност за включване в интегриран културно-туристически продукт. В методика има два основни акцента

- РАН се оценява като ресурс за развитие на туризъм;
- Състоянието и готовността за включване в ИКТП на недвижимите римски археологически ценности и музеите като обекти за туризъм, както и общините като среда за туризъм;

Докторантът си поставя за цел да бъде оценено актуалното състояние и степента на атрактивност на всеки един недвижим археологически обект, предвиден за включване в КТП като за всяка оценявана група е разработен набор от индикатори. Оценяването се извършва чрез метода на баловите оценки. Разработени са четири отделни типа модели за оценяване. Чрез получените крайни оценки, последвалите класификации за степен на атрактивност и готовност, относително може да се определи мястото, което отделните обекти могат да заемат в туристически пакети като част от ИКТП в дългосрочен план и възможностите им за тематична и териториална интеграции. *Тези изводи определено имат приносен характер.*

Основният принос с *научно-приложен характер* е разработеният концептуален модел на интегриран културно-туристически продукт (МИКТП) на база римско археологическо наследство (РАН) на примера на Северозападна България. Съвместното предлагане на ресурси и услуги с цел оптимизиране на процеси и постигане на повече ползи придобива все по-голямо значение за всички които участват в процеса и изисква прилагането на оптимизирани управленски решения. Ключово значение има определяне на възможните аспекти на интеграция между всички партньори, които участват в процеса

на създаване и реализиране на ИКТП. Въз основа на цялостния анализ и оценките за състоянието и атрактивността на ресурса и другите фактори, които оказват влияние в изследването са изведени основните оси на интеграция. Осите на интеграция сполучливо са илюстрирани с фиг. 85-88, с. 221. Тук ще допълним, че териториална интеграция може да се реализира и между общини от различни области.

Препоръки

Резултатите от изследването да бъдат предоставени на РС за развитие на Северозападния РП от ниво 2 и управителните органи на Туристически райони Дунав и Стара планина като модел за разработване на стратегическите насоки за развитие на културния туризъм.

Заклучение

В предложениия труд докторантът показва задълбочени знания, умения и подготовка за самостоятелно използване на методите на научното изследване, научната литература, статистическа и друга информация. Представеното научно изследване отговаря напълно на изискванията за дисертационен труд. Дисертацията съдържа необходимите научни и научно-приложни резултати. Представеният дисертационен труд е актуален и в завършен вид. В работата са постигнати практически резултати които представляват оригинален принос на докторанта. Изложението е ясно и богато илюстрирано (89 фигури и 25 таблици), а езикът и стилът са в съответствие със стандартите за научност и достоверност. Предложеното изследване значително надвишава изискванията за ОНС „доктор“.

Качеството на дисертационния труд и автореферата, постигнатите резултати и приноси, както и възможностите за тяхното практическо приложение, са сериозни аргументи да подкрепят категорично положителна оценка (ДА) относно присъждането на образователната и научна степен „доктор“ на докторант **Стела Петрова Стефанова, Професионално направление 4.4. Науки за земята, Научна специалност (География на рекреацията и туризма).**

29.01. 2021 г.
Велико Търново

Член на научното жури
проф. д-р Иван Марков